

**Sesiunea Științifică Internațională PONTICA, Ediția 56:
*ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE ÎN SPAȚIUL VEST-PONTIC***

**The Scientific International Session PONTICA, 56th Edition:
*HISTORY AND ARCHAEOLOGY IN THE WEST PONTIC REGION***

**PROGRAM / *PROGRAMME*
REZUMATELE COMUNICĂRILOR / *ABSTRACTS OF COMMUNICATIONS***

4 - 6 octombrie
October 4 - 6
2023

Organizatori / Organisers:
Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța
Museum of National History and Archaeology Constanța

Centrul de Studii ale Civilizațiilor Mării Negre
Center for the Study of Black Sea Civilisations

Cu sprijinul Consiliului Județean Constanța
With the support of Constanța County Council

Sesiunea Științifică Internațională
PONTICA, Ediția 54:
ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE ÎN SPAȚIUL VEST-PONTIC

The Scientific International Session
PONTICA, 54th Edition:
HISTORY AND ARCHAEOLOGY
IN THE WEST PONTIC REGION

PROGRAM / PROGRAMME
REZUMATELE COMUNICĂRILOR / ABSTRACTS OF COMMUNICATIONS

Parteneri / Partners:
Facultatea de Istorie și Științe Politice, Universitatea „Ovidius” din Constanța
Faculty of History and Political Sciences, „Ovidius” University of Constanța

Institutul de Cercetări Eco-Muzeale „Gavrilă Simion” Tulcea
„Gavrilă Simion” Eco-Museum Research Institute Tulcea

Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române
„Vasile Pârvan” Institute of Archaeology of the Romanian Academy

Muzeul Național de Istorie a României
The National History Museum of Romania

Facultatea de Biologie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași
Faculty of Biology „Alexandru Ioan Cuza” University Iași

Cabinetul Numismatic al Bibliotecii Academiei Române
Numismatic Cabinet of Romanian Academy Library

Muzeul Județean Botoșani
Botoșani County Museum

Volum îngrijit / *Compiled by*
Valentina VOINEA
Manuela MĂIȚĂ

Comitet de organizare / *The Organizing Committee*

Valentina VOINEA (Secția Preistorie / *Prehistory Section*)

Adela KOVACS (Secția Preistorie / *Prehistory Section*)

Constantin BĂJENARU (Secția Greco-romană / *Greco – Roman Section*)

Ștefan GEORGESCU (Secția Greco-romană / *Greco – Roman Section*)

Dan VASILESCU (Secția Greco-romană / *Greco – Roman Section*)

Radu PETCU (Secția Greco-romană / *Greco – Roman Section*)

Ana HAMAT (Secția Greco-Romană / *Greco – Roman Section*)

Cristina TALMAȚCHI (Secția Medievală / *Medieval Section*)

Constantin ȘOVA (Secția Medievală / *Medieval Section*)

Gabriel TALMAȚCHI (Secția Numismatică / *Numismatic Section*)

Emanuel PETAC (Secția Numismatică / *Numismatic Section*)

Delia CORNEA (Secția Comunism și Holocaust / *Communism and Holocaust Section*)

Daniel CITIRIGĂ (Secția Comunism și Holocaust / *Communism and Holocaust Section*)

Gabriel MANEA (Secția Comunism și Holocaust / *Communism and Holocaust Section*)

Lavinia DUMITRAȘCU (Secția Modernă – Contemporană / *Modern – Contemporary Section*)

Oana GRIGORUȚĂ (Secția Modernă – Contemporană / *Modern – Contemporary Section*)

Simina Margareta STANC (Secția Abordări bioarheologice pentru reconstituirea trecutului uman / *Bioarchaeological approaches to Human Past Reconstruction Section*)

Luminița BEJENARU (Secția Abordări bioarheologice pentru reconstituirea trecutului uman / *Bioarchaeological approaches to Human Past Reconstruction Section*)

Adrian BĂLĂȘESCU (Secția Abordări bioarheologice pentru reconstituirea trecutului uman / *Bioarchaeological approaches to Human Past Reconstruction Section*)

Valentin Radu (Secția Abordări bioarheologice pentru reconstituirea trecutului uman / *Bioarchaeological approaches to Human Past Reconstruction Section*)

Traduceri limba engleză / *Proofreading*: Daniela STRATIDES

Organizare / *Organising*: Ingrid PETCU-LEVEL

Tehnoredactare / *DTP*: Manuela MĂIȚĂ

Coperta / *Cover*: Ada – Adina MARCU

CUPRINS / CONTENTS

Secțiune	Program	Rezumate
<p>Secțiunea Interferențe culturale: artefacte mici cu semnificații mari în preistorie <i>Cultural interferences: small artefacts with major significance in prehistory</i></p>	p. 13	p. 47
<p>Preistorie <i>Prehistory</i></p>	p. 16	p. 62
<p>Noi descoperiri, noi abordări în arheologia pontică și danubiană (secolele VII a.Chr – VII p.Chr) <i>New Discoveries, New Approaches in Pontic and Danubian Archaeology (7th Century BC. – 7th Century AD.)</i></p>	p. 17	p. 67
<p>Atelier: Arheologia și filologia clasică în învățământul superior românesc <i>Workshop: Archaeology and Classical Philology in Romanian Higher Education</i></p>	p. 24	p. 93
<p>Arheologie funerară în spațiul est – mediteranean și arealul danubiano – pontic (secolele VII a.Chr – VII p.Chr) <i>Funerary Archaeology in the Eastern Mediterranean and Danubian – Pontic Area (7th Century BC – 7th Century AD)</i></p>	p. 25	p. 95
<p>Rute, activități comerciale și factori de difuziune în vestul Mării Negre în Evul Mediu <i>Routes, Commercial Activities and Diffusion Factors in the Western Black Sea in the Middle Ages</i></p>	p. 29	p. 114
<p>Subsecțiunea - Investigatiile complexului rupestre din Murfatlar 2022 - 2023: noi descoperiri <i>Below the Section - The Investigations of the Cave Complex in Murfatlar 2022 - 2023: New Discoveries</i></p>	p. 31	p. 124
<p>Obiecte de prestigiu, obiecte de schimb și monede în societatea tradițională și cea urbană de la Dunărea de Jos în Antichitate <i>Prestige Objects, Exchange Objects and Coins in Traditional and Urban Society from the Lower Danube in Antiquity</i></p>	p. 32	p. 128
<p>Economie, comerț și război la Dunărea de Jos. de la Imperiul Bizantin la Imperiul Otoman din perspectivă monetară <i>Economy, Trade and War on the Lower Danube. From the Byzantine Empire to the Ottoman Empire from a Monetary Perspective</i></p>	p. 35	p. 129

Abordări bioarheologice pentru reconstituirea trecutului uman <i>Bioarchaeological Approaches to Human Past Reconstruction</i>	p. 36	p. 141
Spațiul românesc în secolele XIX – XX <i>The Romanian Space in the 19th- 20th Centuries</i>	p. 39	p. 159
Comunism și Holocaust <i>Communism and Holocaust</i>	p. 41	p. 169
Lista participanților <i>List of participants</i>		p. 183

**Au dispărut pentru totdeauna:
morminte romane târzii din zona castrului de la Viminacium**
*They Were Gone Forever:
Late Roman Graves in the Area of the Viminacium Legionary Fortress*

Ivan BOGDANOVIĆ

Viminacium este situat în Serbia, la confluența râurilor Mlava și Dunărea. A fost o importantă bază militară romană și pentru cea mai mare parte a istoriei sale a fost casa legiunii *Legio VII Claudia*. Conform săpăturilor arheologice recente din zona castrului, s-a constatat că lipsește faza de construcție romană târzie. Pe baza zidurilor și a meterezelor distruse, a șanțului defensiv umplut, a mormintelor și a clădirilor din perioada romană târzie, se poate presupune că acesta a fost abandonată în secolul al IV-lea p. Chr.

Această prezentare se referă la mormintele de la sfârșitul secolului al IV-lea. Pe lângă cele mai importante informații despre mormintele și comunitatea îngropată aici, sunt discutate motivele abandonării castrului și problema locației plauzibile a legiunii în Antichitatea târzie.

Viminacium is located in Serbia, at the confluence of the Mlava and Danube rivers. It was an important Roman military base and for most of its history it was home to the Legio VII Claudia. According to the recent archaeological excavations of the fortress, it was found that it lacks the Late Roman construction phase. Based on the destroyed walls and ramparts, the filled defensive ditch, the tombs and the buildings from the late Roman period, it can be assumed that the fortress was abandoned in the 4th century AD.

This presentation refers to the graves from the late 4th century. In addition to the most important information about the graves and the community buried here, the reasons for the abandonment of the fortress and the question of the plausible location of the legion in Late Antiquity are discussed.

**Morminte de martiri și moaște în Scythia:
de la mormânt la venerarea trupurilor sfinților**
*Martyr's Tomb and Martyr's Relics in Scythia:
From Grave to Veneration of the Saints' Bodies*

Irina ACHIM

Prezentarea de față își are punctul de plecare în studiul de sinteză pe care Ion Barnea îl dedică în 1981 criptelor paleocreștine din Scythia. După acest moment crucial care datează deja de patru decenii – apariția celor două studii dedicate de Ion Barnea, primul, monumentelor creștine din această provincie și cel de-al doilea, dispozitivelor pentru păstrarea moaștelor, cultul relicvelor în Scythia revine doar episodic în atenția comunității academice din România, și nu numai.

Cu toate acestea, în ultimele două decenii, progresele înregistrate de cercetarea arheologică de teren ne permit să avem o idee mai clară și mai completă asupra stadiului săpăturilor, a documentației epigrafice și, de ce nu, cu privire la tipologia monumentelor creștine din Scythia. Ancheta propusă aici acoperă cronologic perioada secolelor IV–VI, fie numai și pentru că în regiunea supusă investigației nu se înregistrează mărturii arheologice ale